

Չափափորձվում են համայնքները Խորհրդարանական խումբեր սեղանական ինքնակառավարման մասին

Ազգային ժողովի ղեկավարական հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ երեկ խորհրդարանում մեկնարկեցին լուսնային սեղանական ինքնակառավարման համակարգի բարեփոխումների վերաբերյալ: Լուսնային գործնական արժանաշուքային ղեկավարական «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում փոփոխություններն ու լրացումները:

Առաջարկվող գլխավոր նորույթը, թերեւ, միջամայնային միավորումների ստեղծումն է: Իրականություն դառնալու դեպքում սրանք իսկական հեղափոխություն կառաջացնեն համայնքային կառավարման սկզբունքների համակարգում: Միջամայնային միությունները փաստորեն փոփոխ իրավունքներ են դառնալու մարզային կառավարման կառուցվածքում: Դրանք ունենալու են մի ընդհանուր ավագանի, համայնքի ղեկավար եւ կառավարման գույք ոչ թակաս լիազորություններ սեղանական իրավունքներից:

Ահա ինչու լուսնային մասնակից ոչ բոլոր մարզպետներն ու համայնքապետներն էին համամիջ նորույթի ներդրումը:

Սահմանադրական բարեփոխումների փաթեթում եւս նախատեսվել է միջամայնային միավորների գոյությունը, նույնիսկ նշվում է դրանց ստեղծման նախադրյալները՝ յուրաքանչյուր միջամայնային միավորումն ստեղծումը միջամայնային համայնքների բնակչության շեղումն անցկացված սեղանական համակարգի արդյունքներով:

Առաջին միավորվելի համայնքների թվի սահմանում չկա, կամավոր հիմունքներով կարող են միավորվել 2, 3, եւ ավելի համայնքներ: Սակայն եթե սկսվել համայնքի բնակչությունը համարվելով բացասական վերաբերմունք կարահայտի նորամուտի նկատմամբ, կառավարությունը չի կարող այդ համայնքների միավորման որոշում կայացնել: Այս միջոցառման նպատակը համայնքների հզորացումն է, թեւեւ Հայաստանի աստիճան գյուղերի համար այս բառը շատ հավակնոտ է: Կան գյուղեր, որոնք ճանաչողարհները ամենավազ փրճակում են, գյուղեր, որոնք ձմռանը ճառագործ կտրվում են աշխարհից: Կրթական, առողջապահական, սոցիալական խնդիրները սրված են հասկալի սահմանները գյուղերում: Նախատեսվում է, որ մեծությունը իր հերթին նույնպես մասնա-

կի դրսեցողներ կհամարվեն նոր միավորումներին:

Անկախ ամեն ինչից, նորույթի սրամաքանության հիմունք այն գաղափարն է, որ միավորված համայնքներն ավելի հեշտությամբ կհարթահարեն խոչընդոտները, օրինակ, իրենց գյուղերն իրար կաղող ճանապարհներ կգտնեն, որ այսօր ցավոք խնդիր է Հայաստանի գրեթե բոլոր մարզերի համար:

Փաստորեն, ինչ-որ միջանկյալ, նախկին «Պրիսավային» կարգի ինստիտուտ է ստեղծվում: Զննարկումները դեռ նոր են սկսվում, դեռ ոչինչ թարգման է, եւ ղեկավարներն հետեւողական լինել, չհասնեն, եւ բազմակողմանի ուսումնասիրեն հարցը: Օրինակ, առաջարկվում է, որ միայն կառավարությունը կարող է ներկայացնել միջամայնային միավորների ձեւավորման վերաբերյալ օրենքի նախագիծ: Փաստորեն ստացվում է, որ ԱԺ մասնավորը չի կարող ներկայացնել այդպիսի նախագիծ, իսկ դա հակասում է սահմանադրությանը եւ մասնավորին էլ հնարավորություն չի տալու ընդհանրապես իր ընտրատեղիի համայնքների բնակիչներին, եթե նրանք դիմում են նրան միջամայնային կառուցվածքի ստեղծման օժանդակելու խնդրանքով», սա լուսնային նախաձեռնած ղեկավարական հանձնաժողովի նախագահի սեղանակալ Հովհաննես Մարգարյանի դիտարկումն է:

«Այնուամենայնիվ, սա նորամուտություն է, եւ բազմաթիվ տար-

PHOTOLURE

Տեղական ինքնակառավարման օրենքի փոփոխությունների վերաբերյալ լուսնային ինքնակառավարման մյուս նախագիծը վերաբերում է այս մարմինների նկատմամբ ղեկավարական իրավունքների կարգավորմանը: Համայնքների մասնագիտական, վարչական ու իրավական հսկողությունն իրականացնելու է կառավարության լիազորված մարմինը: Իրեն այդպիսի կառավարությունը հանձնարարում է սարածային ենթակառուցվածքները համակարգող նախարարությանը, որը ստուգումներ կատարելու արժույթն ունի եւ սալու այս կամ այն կազմակերպությանը, օգնելու է օրենքներն ու իրավական ակտերը ղեկավարելու եւ լուծելու մասնագիտական հարցերը:

Տեղական ինքնակառավարման կարգավորվող փոփոխություններ են առաջարկվում նաեւ ստուգումների գործընթացում՝ ստուգումներ միջին իրականացված բացառապես գրավոր հայտնում նշված փաստերի վերաբերյալ: Ընդ որում, ստուգումներն արգելվում են ընտրություններից 1-2 ամիս առաջ, որոնցից դրանք փողովակային հետեւում են չունենան կամ չառնչվեն այդ իրադարձություններին:

Այս ամենը, սակայն, ցանկությունների քննարկում է: Միջամայնային միությունների գաղա-

կարծություններ կան: Փաստորեն, ինչ-որ միջանկյալ, նախկին «Պրիսավային» կարգի ինստիտուտ է ստեղծվում: Զննարկումները դեռ նոր են սկսվում, դեռ ոչինչ թարգման է, եւ ղեկավարներն հետեւողական լինել, չհասնեն, եւ բազմակողմանի ուսումնասիրեն հարցը: Օրինակ, առաջարկվում է, որ միայն կառավարությունը կարող է ներկայացնել միջամայնային միավորների ձեւավորման վերաբերյալ օրենքի նախագիծ: Փաստորեն ստացվում է, որ ԱԺ մասնավորը չի կարող ներկայացնել այդպիսի նախագիծ, իսկ դա հակասում է սահմանադրությանը եւ մասնավորին էլ հնարավորություն չի տալու ընդհանրապես իր ընտրատեղիի համայնքների բնակիչներին, եթե նրանք դիմում են նրան միջամայնային կառուցվածքի ստեղծման օժանդակելու խնդրանքով», սա լուսնային նախաձեռնած ղեկավարական հանձնաժողովի նախագահի սեղանակալ Հովհաննես Մարգարյանի դիտարկումն է:

Լուսնային մասնակցում էին 47 առաջադրվածներ, գյուղատնտեսներ, ընդհանուր առմամբ, համարվածություն 930 համայնքների, հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

ՎԱՐՄԵ ԳՆՈՒՆԵՆ

Պատարանը մերժեց կենսաթոշակի վճարման դաշտը

Երկու դասական միջոց ընթացում Լոռու մարզի առաջին ասլանի դասարանը դասավոր Կահան Հովհաննիսյանի գլխավորությամբ վճիռ կայացրեց կենսաթոշակի վճարման դաշտը մերժելու: Համահայցվորներ Ջուլիետա Մայրամյանի եւ Հովել Մարգարյանի ղեկավարմանը մերժվեցին: Ողջ խնդիրն, ըստ էության, այն էր, որ համահայցվորները դաշտը մերժեցին ինչ վճարել 2005 թ. հունվարից չվճարված կենսաթոշակները: Թոշակառուները չէին ստացել ոչինչ, քանի որ չունեին սոցիալական ֆարսեր:

Ջուլիետա Մայրամյանը եւ Հովել Մարգարյանը հայտարարել են, որ վճիռն անողական բողոքարկելու են վերաբերյալ դասարանում: Նմանափոխ հայցադիմումներ եւս գտնվում են դասարանի վարչությունում:

Թեւեւ հայցվոր կողմն իր դաշտը հիմնավորել է նրանով, որ կենսաթոշակի չվճարմանը խախտվում են սահմանադրության, ղեկավար կենսաթոշակների օրենքի եւ այլ օրենսդրական ակտերի դրույթները, դասասխանող կողմն սոցիալական աղափարության ղեկավար

հիմնադրամի վանաձորի տարածաշրջանի կենտրոնի ներկայացուցիչը որոշեց հակափաստարկ նշել եւ ՀՀ կառավարության 2004 թ. հուլիսի 2-ի 963 որոշումը, որով սահմանվել է սոցիալական ֆարսերի կիրառման կարգը:

Ամեն դեպքում, թոշակառուների իրավունքների դաշտառության համար դասական ասլաններին դիմելու նախադրյալ իսկ ողջունելի չէ: Ու թեւեւ դասարանը մեկ-երկու միսով ավարտել է գործի լուսնայինը՝ կայացնելով հայցադիմումները մերժելու վճիռ, ի վերջո, նման նախադրյալը կարող են նորից հասարակական լուսնային անողական դաշտնել սոցիալական ֆարսերի խնդիր:

Դեռի եվրոպական արժեքներ եւ եվրոպական առաջնորդող Հայաստանի Հանրապետության համար դաշտում է, որ դեռեւս հսակցված չեն գերակա արժեքները: Որն է ավելի կարեւոր. կենսաթոշակ վճարում եւ դաշտառության կատարումը թոշակառուի նկատմամբ, թե՛ այդպես էլ չբացատրված կարեւորությամբ սոցիալական ֆարսերի անհրաժեշտությունը:

Ա.Տ.

Անհրաժեշտ է փոխընթացում աղափարել ղեկավար ծառայությունների եւ լրագրողների ու ֆաղափարների միջոց

«Թիմ» ուսումնասիրությունների կենտրոն ՀԿ-ն եւ Բաց հասարակության ինստիտուտը ՀՀ ֆաղափարական ծառայության խորհրդի ազգայնությունը «Պրիսավային» ծառայությունը» թեմայով երեկ սեմինար էին կազմակերպել: Գաղտնի չէ, որ լրագրողները կամ սովորական ֆաղափարները սեղանակալում սահմանափակ համայնք են բախվում ղեկավար գերատեսչությունների հետ: Պրիսավային մարմինների է ֆաղափարների բնույթը ավելի արդյունավետ դարձնելու ուղղված խնդիրների ներառումն էր սեմինարի նպատակը, որին հրավիրված էին ղեկավար ծառայությունների լրագրողները եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնիների դասասխանումներն ու մերկայացուցիչները:

«Պրիսավային կառավարում եւ սեղանակալության ազգայնություն. բախտը, թե՛ փոխընթացում» թեմայով առաջին զեկույցը վարեց ՀՀ ֆաղափարական ծառայության խորհրդի նախագահի մամուլի ֆարսուղար Գոռ Արաքելյանը: Նշվեց, որ ինչ-որ մյուս ոլորտներում, այնպես էլ ֆաղափարական ծառայության ոլորտում բախտը կա, բայց կա նաեւ փոխընթացում ղեկավար կառավարման եւ սեղանակալության ազգայնության երկխոսությունների հիմունք, քանի որ այդ երկու օրենքների միջոց հակասություններ չկան:

Նիսի ժամանակ, որը վարում էր երեւանի մամուլի ակումբի փորձագետ Մետրոդ Հարությունյանը, «Թիմ» ՀԿ-ի նախագահ Ալեք Ղեմալյանը ընդգծեց գերատեսչության սեղանակալության փակ լինելու 3 հիմնական դաշտառություն՝ իրավական, կազմակերպչական եւ գույք սեղանակալական:

«Խոսքի եւ սեղանակալության ազգայնության եվրոպական չափանիշների ներդրումը Հայաստանում» զեկույցի քննարկումներում խոսքի ազգայնության դաշտառության կոմիտեի նախագահ Ալեք Մելիքյանը անդրադարձվեց զանգվածային լրագրողների (2003 թ.), սեղանակալության ազգայնության (2003 թ.) եւ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի (2000 թ.) օրենքներին: Պրիսավային խոսքով զանգվածային լրագրողներն օրենքը համադասասխանում է եվրոպական չափանիշներին եւ դրան իրենց հավանություններ են սվել միջազգային փորձագետները:

Զննարկումներից թարգմանված, որ ղեկավար ծառայությունների եւ սեղանակալության սահմանափակված գործունեության միջոց իսկապես կան խնդիրներ, եւ արմատական փոփոխություններ են հարկավոր համակարգում: Եվ դիտարկումը ոչ այնքան լավ օրենք ունենալն է, որքան կյանքի կոչելը, կիրառելը:

ՎԱՐՄԵ ԳՆՈՒՆԵՆ

Պարաբաղում կկիրարկվեն ՀՀ եւս երկու նոր օրենսգրքեր

ԼՂՀ խորհրդարանի երեկվա լիազորման նիստում ընդգրկված էին երկու օրենսդրական ակտեր օրակարգային հարցեր: Պատասխանատուների ներկայացրած ներկայացված հիմնական օրենսգրքերը միանգամայն նոր էին ԼՂՀ օրենսդրական դաշտում: Դրանցից չորսը՝ «Համադասասխանության գնահատման մասին», «Չափունենքի միասնականության աղափարական մասին», «Սահմանափակման մասին» եւ «Թափունենքի մասին» օրենքներն ընդունվեցին վերջնական տեսքով եւ հիմնականում միաձայն, իսկ ահա «Բենզինի եւ դիզելային վառելիքի համար հաստատագրված վճարների մասին» օրենսգրքն ընդունվեց առաջին ընթացքում:

Խորհրդարանը ընդունեց նաեւ Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան եւ աշխատանքային օրենսգրքերը ԼՂՀ-ում գործողության մեջ դնելու օրենքներ: Պատասխանատուները համաձայնություն սվեցին այս օրենսգրքերին մասնակի վերադասարկությամբ: Այսպես, եթե ՀՀ-ում ընտանեկան օրենսգրքը գործողության մեջ միջոց ունի

այս տարվա մայիսի 1-ից, ապա Պարաբաղում կկիրարկվի հուլիսի 1-ից ոչ շուտ: Իսկ ինչ մտնում է աշխատանքային օրենսդրությունը, ապա այստեղ արժեքները լինելու է օրենսգրքի 156-րդ հոդվածի դրույթի մեջ: ԼՂՀ-ում ոչ աշխատանքային օրենքի մասին դրույթն ի սարքություն ՀՀ-ի՝ կանոնակարգվում է առանձին օրենքով:

Պատասխանատուները չընդունեցին «Ազգային ժողովի վերահսկիչ ղեկավարի մասին» ԼՂՀ օրենքում առաջարկվող փոփոխություններն ու լրացումները: Հարցը սեղանակալեց հաջորդ նիստ:

Մի շարք փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարվեցին հարկային եւ իրավական ոլորտներին վերաբերող օրենքներում:

Օրակարգի համաձայն սեղանակալվող կառավարության անդամների հետ հարց ու պատասխան: Նիստի ընթացքում առկա փոխընթացումները կատարվեցին փոփոխված լրագրող, երբ ՀՀ-ի խնդիրները անդամ, պատասխանատու Ա. Համբարձումյանը մեղադրեց կառավարությանը

Հարցումի քննարկումները ղեկավարի նկատմամբ (որը պատասխանատուի հավաստմամբ կատարվել է սեղանակալական յուրացում) հանդուրժողական վերաբերմունք դրսևորելու համար: Այս առնչությամբ վարչապետ Ա. Ղանիբեյանը հանդես գալով թարգմանեց, որ կառավարությունն առաջնորդվում է միայն կոնկրետ փաստերով ու դրանց գնահատական տալով, Հարցումի քննարկումները վերաբերյալ չկա իրավապահ մարմիններից ստացված համադասասխան փաստագրեր: Ա. Ղանիբեյանը հիշատակեց, որ նույն քննարկումներին ղեկավար Վ. Բաղդասարյանը կառավարությունը հեռացրել էր աշխատանքից: Նույն կերպ է վարվել գործադիր վերջերս մեկույթի նախարարությունում հանցավորության դեմ բացահայտվելու կառավարությանը՝ նախարարին ազատելով աշխատանքից:

Պատասխանատուները վերջում հանդես եկան հայտարարություններով: ՎԱՐՄԵ ԳՆՈՒՆԵՆ

Նախագահի մրցանակ սեղանակալական սեխնուղղիաների երիտասարդ մասնագետներին

Այս տարվա սեղանակալներից ՀՀ նախագահի մրցանակ մրցանակ կգերազանցված սեխնուղղիաների ոլորտի լավագույն ուսանողներին եւ աշխատանքային, այս մասին երեկ «Ազգին» սեղանակալը «Սիմոնիսիս Արմենիա» ՓԲԸ գործադիր սեօրեն Հովիվ Սուսայեյանը: Այսօր «Սիմոնիսիս Արմենիա» եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը կստորագրեն այդ թարգմանի շնորհման ղայմանագիր:

Ամենամյա մրցանակաբաշխությանը կմասնակցեն Հայաստանի ղեկավար ծառայության եւ երեսնամյա ղեկավար համալսարանների համադասասխան ֆակուլտետների ուսանողները, հասույ մրցանակներ կգերազանցվեն ԵՊՀ-ին կից ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցի, ՀԿՀ-ին կից բազային եւ

«Զվան» վարժարանների մեկական լավագույն աշակերտների: Պրիսավայինների հետ կապեր ունենալով՝ դեռեւս ոչ մի երկրում նախագահի մրցանակի հանձնման միջոցառում չի իրականացրել, սապ Հովիվ Սուսայեյանը, սա նաեւ կարեւոր ծագիր է ընկերության համար»:

ՎԱՐՄԵ ԳՆՈՒՆԵՆ

Ազգային

Մեր եկեղեցու իշխանները առիթ չեն փախցնում րոնդի քննությանը, «մեկ ու միասնական է Հայաստանայց եկեղեցին»: Այս հաստատումը ամենը բարձրագույն յայտարարությունն է իշխանությանը: Երոտակա Միությունն ու Արևմուտքը՝ շատ զիջակ ա-

մեր ներկայացուցիչները մեկ րոնդի քննությանը, զվարտություններով և մեծ շայն հայրադրություններով: Սակայն, այդպես չեղավ: Զենի գիտեր, թե ինչպիսի հաղորդակցություն կայացա՞ր: Հայ եկեղեցու ներկայացուցիչները միջոցով միասնական դրսևություններով մեր ներկայացուցիչներին, սակայն, դարձան իշխանությանը: Գրեցին իրենց իշխանությանը, թե ոչ մեկ հաղորդակցություն կայացած է, կամ եթե փորձ մը կատարած է միացնել ճակատով մը ներկայացուցիչներին՝ բացառությամբ

գերադաս մարմին մը ունի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մեջ: Գալով Արիլ 6 թուակիր Պոլսոյ դատարանի կողմից հաղորդագրություն, այդպես չեղավ մեծ ազդարարություն մը բեմադրուած է: Այսպես, անհեղինակ Մերոյ Սրբազանի Հոռն մեկնելու լուրը, կը սուի. «Մերոյ դատարանը դեռի Հոռն դիտի ճամփորդ է կունենալան դատարանը Բարթողիմեոս Ա-ի հետ, վերջոյն անձնական օդանավով»: Ինչպես ծանօթ է՝ Բարթողիմեոս դատարանը Հունաց սիեգեր-

բեմն, Արամ կաթողիկոսին համար Հայաստանայց եկեղեցին երկու խանի անբնական մարմին մըն է: Մերոյ Սրբազան, իր կարգին, որ ամեն ընթացական շարժում եւ դատարան կառուցելու կիրով շարուած է, Անթիլիասի շարազը դատարանացուցած է իր հաշիւներուն, իր հաղորդագրութիւններուն կցելով հետեւեալ ծանօթագրութիւնը. «Հայաստանայց Առաքելական ուղղափառ եկեղեցին չորս նուիրադատական Աթոռներ ունի աշխարհի մեջ՝ Էջմիածին (Հայաստան), Անթիլիաս (Լիբանան),

րաւ կըլլայ իր մեծաւորին նկատմամբ, յետոյ ալ, Պատմն աւելի Աւեսարանը ուսումնասիրած ըլլալու յաւակնութեամբ, կը դառնայ Սրբազան Պատմն, որ իր կարծիքը առած ըլլար նման յայտարարութիւն մը ստորագրելու առաջ՝ կարծիքը բաւարար եղած չըլլար Ամենայն Հայոց Հայրադատական կարծիքը: Իսկ անմեծն ահաւորը, Պատմն կողմէ հարցուած չըլլալով հանդերձ ան որոշած է դարձել իր կարծիքը, խրատալով Պատմն որ «սիրէն դուրս նետ թեմական զգացումները»: Այսինքն՝ մեր նահապետական

Հայաստանայց եկեղեցու «միասնականութեան» զանեցը

ԵՐՈՒՄԻ ԴԱՅԱՏԵՆ

դառնանու աւերիչ դերին, կը քաջաբերեն այդ առաւանձը՝ «խղճի ազատութեան» լուրնգին սակ, իրականացնելու համար ամենն անխիղճ հետեւանը՝ Հայաստանայց եկեղեցու արմատներուն խախտումը:

Ի սես այս առաւանձին, ոմանի ահաբեկած, կոչ կուողն առաջն առնելու աղանդներու դատարանի աւերիչ մեր եկեղեցու ծոցին մեջ: Այդ կոչերը ինքնին իրաւացի են, սակայն, որոնք արդէն մտած են մեր եկեղեցու կառոյցին մեջ եւ Հայոց եկեղեցու միասնականութեան խախտումով՝ դիտի դիւրացնեն աղանդներու դատարանի խախտումը մեր հաւատքի կառոյցներն ներս:

Եթէ սակայն թեւահասունութիւններ կային, թէ զուգ իրադէս միասնականութիւն մը գոյութիւն ունի Հայոց եկեղեցու ծոցին մեջ, այդ թեւահասունութիւններն ալ փարսեցան ի սես այն որոշեցուածութեան երեսոյթին, որ դարձուցաւ Սրբազան Պատմի յուրակաւորութեան առիթով:

Արդարեւ, Սրբազան Պատմին վախճանման առիթով մեր եկեղեցու բոլոր աթոռներն ու թեմերն գաւակցական դատարաններ յղուցան Վաշիկան. այսօրն բնական ու հասկանալի էր. սակայն, ինչ-որ անհասկանալի եւ անբնական էր՝ ամեն իշխանաւորի փութագրութիւնն էր՝ փեւերը հաւաքելով Վաշիկան վազելու, Հայաստանայց եկեղեցին առանձին ներկայացնելու հիւանդագին ու ցուցամու մարմնացով մը:

Եթէ մեկ ու միասնական էր Հայաստանայց եկեղեցին, ան դէտ

ձայնողած է ան կարգ մը եկեղեցականներու մեծամուտութեան դատարանով:

Հազիւ թէ Մայր Աթոռը հաղորդագրութիւն մը հրատարակած էր, թէ Ամենայն Հայոց Հայրադատ Սրբազան Պատմին յուրակաւորութեան դիտի մասնակցութեամբ, հաղորդագրութիւններ լոյս ընծայուցան նաեւ Անթիլիասն ու Պոլսն, դարձելով զանեցական երեսոյթ մը գոր Ըստնոր դիտի բնորոշ իրեր. «դատարանայց դատարաններն հայոց»:

Հետաքրքրական է անդրադառնալ Անթիլիասի եւ Պոլսոյ հաղորդագրութիւններուն, ուրկէ կը դարձուի համադատարանայց հոգեւոր իշխանաւորներուն յանձնարարութեանը՝ հայոց հոգեւոր գերագոյն դեմքը նստացնելու բացառայն ձգտումին առընթեր:

Այսպէս, Արիլ 7, 2005 թուակիր հաղորդագրութիւնը կը յայտնէ ի լո՛ւր աշխարհին, թէ «Ս. Ս. Օ. Ս. Ս. Արամ Ա կաթողիկոսը անձամբ դիտի մասնակցի Հովհաննէս Պողոս Բ. Պատմի յուրակաւորութեան յանուն աշխարհաւարած հայ համայնութիւններուն, որոնք կը գտնուին Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան հովանաւորութեան ներքեւ». անուուց այս «աշխարհաւարած»-ին մաս կը կազմեն նաեւ Պարսկաստանի, Հունաստանի, Մ. Նահանգներու եւ Կանադայի յաիւցականութեան թեմերը:

Այս «աշխարհաւարած»-ը ինքնին հաստատել կուզէ, թէ Արամ Ա կաթողիկոս զուխն է անոր, երբ մանաւանդ չի ներկայ, թէ Հայաստանայց եկեղեցին ի հոգեւորս

կան դատարանն է, հետեւաբար Արամ կաթողիկոսի «աշխարհաւարած»-ին մը ներ թուած է Մերոյ դատարանի յաւակնութեանց ու ան որոշած է «սիեգերական» թեւերով հասնիլ Հոռն:

Այսօրն բարձրագոյն յաւակնութիւններն ալ կարծես բաւարար չըլլալին, հաղորդագրութիւնը կը սեղեկացնէ, թէ Մերոյ դատարանը Հոռնի մեջ դիտի զիջակի հանդիմոյ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Հայրադատին եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա կաթողիկոսին, որոնք իրենց ժամանակներով դիտի գտնուին Հոռն (կարծիք վերջինները զբոսադատարանի զացած ըլլալին):

Այս առիթով դէտ է վերադառնալ նաեւ ուրիշ երեսոյթ մը, որ Հայաստանայց եկեղեցին կարծես իր նստացնելու ցանկութեան կը բխի. արդարեւ, Անթիլիասի կաթողիկոսարանը, որ ի ժամն եւ ի սարժամուն հաղորդագրութիւններ հրատարակելու ցանկութեամբ շարուած է, սկսած է մասնակցութեամբ հեղինակութիւն ադաիւնելու գործին: Արդարեւ, ամեն հաղորդագրութեան ներքեւ դատարանայց կերպով անցնելով հետեւեալ ծանօթագրութիւնը. «Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը Հայաստանայց ուղղափառ եկեղեցու երկու կաթողիկոսութիւններն մեկն է»: Ոչ ոք կրնայ առարկել, թէ ըստածը սխալ է. խաբեբայութիւնը, սակայն, չըստածին մեջն է: Հայաստանայց եկեղեցին մեկ զուխ ունի իր Սուրբ Էջմիածնով. ուրիշ որեւէ հաստատում՝ կը բացառայն եկեղեցին դատարանելու եւ անոր հոգեւոր գերագոյն դեմքը վարկաբեկելու նկատմամբ մը: Ու-

երուաղէն (Սուրբ երկիր) եւ Իսթամուլ (Թուրքիա), համադատարանայց ծախանցուն»:

Թեւ «համադատարանայց» Պարոնեանի բացատրութեամբ կը թուի ըլլալ մեղմացուցիչ դէտ յանցանք, սակայն օտար ընթերցողին համար ոչ մեկ բան կը ըստ, թէ ինչ է նուիրադատական կարգը այդ Աթոռներուն միջեւ:

Սրբազան Պատմն մահուան առիթով դարձուցաւ նաեւ Մերոյ սրբազանի ուրիշ մեկ շարժումակաւորութիւնը, չըսելու համար սրբադոնութիւնը: Այդ գայթակղութիւնը բացառայն թուր լրագրող Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Սրբազանն է, որ «Միլիթ»-թերթի Արիլ 5-ի համարին մեջ կը գրէ. «9 նոյեմբեր 2001-ին Պատմը, Էջմիածնի Գարեգին Բ. կաթողիկոսին հետ համատեղ յայտարարութեան մեջ գործածեց Հայկական ցեղասպանութիւնը բացատրութիւնը»: Իսթամուլի Հայոց Մերոյ Սուրբազանի դատարանը 12 նոյեմբերին նամակ մը ուղկեց Պատմն եւ ըսաւ, թէ աւելի լաւ կըլլար որ իրենց կարծիքն ալ շարժուէր անգամ մը, որովհետեւ Սուրբ գիրը մեզի կը իրաւանգէ մեր սիրտերն նետել թեմական զգացումները եւ խաղաղ կերպով ադիլ միւս մարդոց հետ»:

Մերոյ Սրբազան կրնայ ամեն կարգի եւ շարժումակաւորութեան դիտի՝ հաճոյանալու եւ ինքնուրու համար թրական իշխանութեանց, սակայն իրաւունք չունի այդ ինքնուրու արտայայտելու մեր մեծ նահապետական հաւատքը՝ թող հանգիս ձգէ մեր մեծները:

Ինչպէս կը տեսնուի՝ փոքր աւաստութիւններ գոյացած են մեր եկեղեցու ծոցին մեջ, եւ իւրաքանչիւր աւաստութեան մեր եկեղեցու մեկ կտրին կառուցելով կուզէ մասնակցի թագաւոր դառնալ՝ փոխանակ անբողջով զօրանալու եւ զօրացնելու եկեղեցին:

Զենի գիտեր ինչ ըսին եւ ինչ տեսան օտար եկեղեցական քաղանակները Պատմն յուրակաւորութեան առիթով դարձուած հայկական զանեցիկ մասին. մեկ բան դարձ է, որ բոլոր անոնք, որոնք անձնական կամ հաստատական մանր յարթանակներու երազով փութացին Հոռն՝ Հայաստանայց եկեղեցին իր անբողջութեան մեջ դատարան մասնելու եւ սկաւաքնելու սխուր դեր մը կատարած եղան:

Նախագահ Բուրի ամրիլի 24-ի ելույթը... վաշից՝ վաշարը

Ես չեմ դատարանել Ջորջ Բուրի վերընտրութիւնն անցյալ տարի՝ քաջ զիջեցնելով, որ Բուրի վաշակարգի բարձր դատարաններ զբաղեցնող նեոդատարանականներին ոման նրան երբեք թուլ չեն տարատանել «Հայոց ցեղասպանութիւն» բառերը:

Տեսնելով վերջին ամիսներին Թուրքիայում ծավալվող հակաամերիկյան իրաւաբան, որոշ հայեր, այնուամենայնիւ, միամտորեն հավատում էին, որ նախագահ Բուրն այս անգամ լավ դատ կատարէր իր ամրիլի 24-ի այս տարվա ելույթում օգտագործելով «Հայոց ցեղասպանութիւն» բառերը:

Անցյալ կիրակի, սակայն, նա շարունակեց իր խայտառակ ելույթների շարքը (արդեն 5-րդ անգամ), հակառակ որ ամեն տարի մենք նրան խնդրում ենք ընդհանրապես ոչինչ չասել, եթե չի կարողանում «ցեղասպանութիւն» բառն արտասանել:

Ելույթն ուղղորդ կարգալուց դարձ կրանաւ, որ դա մեր դատարանայց քաջ ակնելի վասն է: Հարցն արդեն չի վերաբերում «ցեղասպանութիւն» բառն օգտագործելուն կամ չօգտագործելուն:

Նրան քաղաքացու նեոդատարանականները դարձադատարանայց քաջ զիջեցնում են ցեղասպանութեան հիւցականութիւնն իրենց չարական քաղաքական նուիրադատներն առաջ տանելու համար:

Վաշակարգն այնքան ցածր մակարդակի է զուրկել, որ Միտիակն սան այդ նեոդատարանականները փաստորեն անտեսում են այն բոլոր սկզբունքները, որոնց վրա հիմնադրվել էր այս երկիրը, եւ թուրքերի առաջ ինքնուրու, ցանկանում են հետամուտ լինել իրենց ներ անձնական քաղաքական Միջին Արեւելում, եւ դա այն դեմքում, երբ Թուրքիայի վաշակարգը չի տեսնուած մեղադրել ամերիկյան գործերին Իրաւում ցեղասպանութիւն կատարելու մեջ:

Մի անգամ ես նախագահին քաղաքացուները նրա ելույթում զեւեղել են անգլերենի ամենատարբեր էվֆեմիզները (բռնի ախոր, զանգվածային սպանութիւններ, ստրատիգիա իրադարձութիւն, մեծ աղետ, ահաբեկութիւն, մարդկային ողորդութիւն, տառապանք) խուսափելով ցեղասպանութիւն բառից:

Բայց այս, նախագահին անտեղի եւ անկարող ակնարկներ է ա-

նում Իրաի դատարանի վերաբերյալ եւ կոչ է անում «Հայաստանի կառավարութեանը խթանելու ժողովրդավարական ազատութիւնները»: Այդ խոստումն է իր դատարանայց մասին՝ «խաղաղ լուծում գտնելու դարաբարդան հակամարտութեանը» եւ «Հայաստանի հետ ակնելի խոր գործընկերութեան մասին, որը ներառի անվտանգութեան ուղղված համագործակցութիւն»: Նախագահը մոռանում է, որ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումը ոչ մի կարող չունի Իրաի, Ղարաբաղի եւ կամ Մ. Նահանգների անվտանգութեան հետ:

Իսկ ուղերձի ամենաչարաբասիկ հասկանքը թուրք-հայկական համերաբարդութեան հանձնարարութիւնն է (ԹՀՀՀ) անուղղակի անդրադարձն է: «Ողջունում են այն անհասներին, որոնք Հայաստանում եւ Թուրքիայում ազնվութեամբ ջանում են նմանակել 20-րդ դարի սկզբի դատարանայց իրադարձութիւնները»:

Նեոդատարանականներն ու վաշակարգի այլ անձնակաւորութիւնները դեռեւս քաջ են տեսնում ԹՀՀՀ-ի մեծած մարմինը: Հակառակ նրանց ջանքերի, հայերի մե-

ծանասնութիւնը չընկալ լարված ծուղակի մեջ: Նախան որեւէ հաւատարմութիւն ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնը դէտ է հարթանակել: Ծիծաղելի այն է, որ հենց Մ. Նահանգներն էր ֆինանսավորել ԹՀՀՀ-ին, որն էլ իր հերթին նուիրադատութեան օժանդակել էր սեղեղելու «անցումային արդարութեան միջազգային կենտրոնը, որի դատարանայց զեկույցն էլ նախագահը թերի է անվանել:

Վաշից վաշին անցնելով, նախագահը ջուր է լցնում Թուրքիայի քաղաքին, «հոյս հայտնելով», որ Թուրք-հայկական միացյալ համաձայնութեամբ սեղեղելու վաշակարգը Երդողանի վերջին առաջարկը կօժանդակի հարցի արագ լուծումը»:

Հայաստանի արագործնախարարն ու բոլոր հայերն անխիղճ մեղմութեամբ մերժեցին այս առաջարկը, նետելով, որ դատարանայց փաստերը հասկանալի են: Հայոց ցեղասպանութիւնը դատարանայց անհերքելի փաստ է: Թուրքերին մնում է բարոյական քաղաքացուներն ունենալ դեմ առ դեմ կանգնելու ճշմարտութեան, սեփական դատարանայց սեւ էջերի հետ:

Դեռ 1981-ին նախագահ Ռեյզանը օգտագործել է «Հայոց ցեղասպանութիւն» բառերը, այդպէս որ նախագահ Բուրն ոչ մի նոր բան չէր տեսնու՝ կրկնելով դրանք: Իրականում նախագահ Բուրն կարի չունի ընդհանրապես նման ելույթներ ունենալու: Եկել չիարկել թուրքերի եւ նեոդատարանականների խաղերից կառուցելով միայն «ցեղասպանութիւն» բառի արտասանել-չարտասանելու եւ փաստերը մի անգամ եւս ադաւցուցված տեսնելուց: Անցնենք առաջ եւ համարձակորեն տեսնուած մեր դատարանայց փաստերը:

Ինչ հարգող ոչ մի երկիր չէր ուրախանալ լսելով Մ. Նահանգների նախագահի «մեկուկես միլիոն հայերի բռնի ախոր եւ զանգվածային սպանութիւններ» մեղադրական խոսքերը:

ՀԱՐՈՒՄ ԴԱՅԱՏԵՆ
Վաշից քաղաքացու կարիք

Մշակույթ

Կասարումներ կասարելության սահմանագծին

Վայասանի լավագույն երաժշտական համուպեն-րից է խմբավար Գարություն Թովհիկյանի ղեկավարած երեսնի կամերային երգչախումբը: Իր գոյության ողջ շրջանում այն ունեցել է ստեղծագործական բերուն գործունեություն, զարբերելով ինչպես հայ համերգային բեմահարկները, այնպես էլ՝ արասահմանյան մի շարք երկրների (Ռուսաստան, Էստոնիա, Իսպանիա, Գերմանիա, Նորվեգիա) հեղինակավոր փառասունները, ըստ արժանակույն ներկայացնելով մեր ազգային խմբեր-

ին: (ՀՀ ժողովրդական արհիս, ղեկավար մրցանակների դափնեկիր, կոմպոզիտոր՝ Տիգրան Մանսուրյան): «Երգչախումբը, որ կասարում է սարբեր ժամանակների և սարբեր հեղինակների, հայ դասական եւ արդի կոմպոզիտորների, ազգային հոգեւոր երաժշտության մեծակազմի փոխանակալ բազմաձև ստեղծագործություններ, առանձնանում է մեկնաբանությունների յուրօրինակությամբ, գեղարվեստական բարձր ճաշակով երգեցողական կասարողական վարմեքությամբ, որո՞քեսիտանալիզ-

Կլաննեսահար Գեորգի Մարտիրոսովի ռուս հասարակական գործունեության մասին մինչև եղ հասնելը հիացմունքով խոսում, դասնում էին «ձյաձ ժորան Եաս Զահել ու սրսաբաց մարդ ա, հյուրերին էլ սղասում ա դարբասը կրկի վրա բաց արած»: Լսածս զարմացրեց՝ զիտեի, որ Գեորգի Մարտիրոսովը ծնվել է 1928 թվականին Բաֆվում, բայց եղ հասնելուն ղետ հասկացա, որ հարեաններն ասել են այն ինչ կա:

ունենում արին մեկ անգամ. «Երեսնի գալիս ամեն անգամ աբխասում էի երկացանկում նոր համարներ ունենալ, կասարման ավելի բարձր մակարդակով հանդես գալ նախորդ արվա համեմատ: Առանց ասելիս նորացնելու ինձ մերկ կզգայի»:

Պեսական կարգավիճակ հ. Թովհիկյանի երգչախմբին

գային արվեստը: Հասկալալալու նեբիլ է Երեսնի կամերային երգչախմբի իրագործած կոմիտասյան խմբերգերի կասարումները, մասնավորապես, Կոմիտասի խմբերգային ժառանգության լիակասար մեկնաբանությունները եւ ձայնագրությունը, որոնք աչի են ընկնում բարձրաձայն եւ նորովի հնչեցնում մասուցմամբ, Բարեղ Կանաչյանի խմբերգային ստեղծագործությունների՝ մեզանում գրեթե անհայտ լիակասար կասարումները եւ ձայնագրումը, Տիգրան Մանսուրյանի Ars poetica- «Արվեստ բերողական» չարեցյան մեծածավալ երգաւարի առաջին կասարումը եւ ձայնագրությունը, ինչպես նաեւ՝ Երվանդ Երկանյանի, Լեւոն Զաուրյանի, Դավիթ Հալաբյանի, Վարդ Մանուկյանի եւ այլոց խմբերգային երկերի հմուտ կասարումը:

մով: Դա ոչ միայն մեր կարծիքն է, այլ միջազգային երաժշտական մի շարք հեղինակավոր միջոցառումների մասնակցությունը, դրանց արձագանքները, երաժշտասեր հասարակության ջերմ ընդունելությունը, մրցանակների շնորհումը: Հարկ է նշել, որ երգչախումբը գեղարվեստական իր արժանիներով ազգային է եղել հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործական երեսակայության համար:

Հաջողեց ես մի զարմանք, երբ փոքրիկ գրուպից հետո առաջին անգամ «ձյաձ ժորայի» հետ ունկնդրեցի նրա մի քանի կասարումների ձայնագրությունները: Հասկացա, որ մինչև այդ նրա կասարումների առնչությամբ ավագներից լսածս հիացական կարծիքները ուղիղ համեմատական չէին զգացողություններին, որոնք արթնացնում են Մարտիրոսովի կասարումների անգամ հնացած ու սեխնիկական բերություններով ձայնագրությունները: Ցանկացած մեղեդի նրա կասարմամբ գուպ է սկսում ունկնդրի հոգու հետ: Կասարման վարմեքությունն այն կետում է, որտեղ անկախեցի է դառնում այդ կետին հասնելու համար կասարված աբխասումն ու լսողին թվում է, թե նույնը կրկնելու համար մնում է միայն գործիքը ձեռքն առնել:

Հիմա էլ երաժիշեց հայաստանյան երաժշտասերին ներկայանում է արին մեկ անգամ դուրդուկահարների սուրբասես մրցուպում՝ որդես ժուրիի անդամ եւ կասարող, ում արհիսիզմն ու կասարումները կրկին ու կրկին արժանանում են երկարատեւ ծափահարությունների: Այս անգամ հնչում է հայսնի «Ցիտեոնակը»՝ Մարտիրոսովի մոտեցմամբ մեկամարդությունից սահուն կերով հիացումնի, աղալ հրձկանիզ զգացողություն առաջացնելով: Եւ վերջ, այլեւս հնարավոր չէ սանձել ունկնդրի հիացումները, համերգն ավարսվում է նախասեսուվածից Եաս ավելի ու:

Իսկ սկիզբն այն ժամանակ էր, երբ չորսամյա ժորան ի զարմանս Երաղաշի կանաչ սոխը փողային գործի սարթած նվագում էր մինչեւ փասամԵակման դասաժամին դասասեսց իր առաջին դուրդուկը: Առաջին որո՞քեսիտանալ գործիքը կլաոնեսն էր, որ նվիրել էր իննունս երաժիշ փեսան: Այդ օրվանից իննեակրթմամբ որո՞քեսիտանալիզմի հասած Գեորգի Մարտիրոսովն այսօր էլ իրեն համարում է իննունս եւ իր հոչակը այսլալե է բացարում. «Ողջ կյանքում բարձրացրել եմ իմ ուժին համադասասլան ծանրություն: Բայց ամեն օր էլ փորձել եմ զարգացնել ուժերս: Իրավումս չունեի Աստծո շնորհը երախսագիտությամբ չընդունել ու արվեստի չվերածել»:

Նման երգչախմբի լուսնալուսնում ու հետագա գործունեության աղալուկումը անհուսաբեւ է նախ եւ առաջ հայ կասարողական արվեստի համար, նրա Եահերից ելնելով, հանգի այն մեծաղալու նաղասում է մեր ազգային արվեստի զարգացմանը եւ արաւեմանը ողջ աբխարումը:

Ահա ինչպես են արսահայսվել Գարություն Թովհիկյանի եւ նրա ղեկավարած երգչախմբի վարմեքության մասին մեր մձակուպի երախսավորները:

«Ես լսել եմ Գարություն Թովհիկյանի ղեկավարած Երեսնի Կամերային երգչախմբի ելուպները մեծ հիացումնով եւ հաճուպով: Այս սխանչելի երգչախմբի գործունեությանը օգնելը եւ օժանդակելը իրական հաջակեանս եւ դասաղալություն միտի ըլլա մեր հոգեւոր մձակուպի գոլասեմանն եւ զարգացման համար» (ժողովրդական նկարիչ Հակոբ Հակոբյան):

«Գարություն Թովհիկյանի ղեկավարած երգչախումբը արժանի է ամենայն հաջակեանսի եւ աջակցության, հանի որ իրականացնում է Կոմիտասի աբխարիկ եւ հոգեւոր ամբողջ խմբերգերի ձայնագրման ծավալում գործը: Թովհիկյանի կասարած աբխասանի ողակը հավասարում է հոսարալակի վրա զսնվող եւ Գեոմանիայում թողարկված CD-ին, ուր ամփոփված են Կոմիտասի խմբերգերից 38-ը: Այն, որ Թովհիկյանը հրաԵալի խմբավար եւ կազմակերպիչ է, զիտեմ իր հետ աբխասելու փորձով: Ես միտի աղիթ փնսրեմ այս ուղախությունը աղաղալում ես վայելելու, խմբերգային նոր երկեր գրելու միջոցով՝ առաջին հեր-

Կասարողական իր բարձր արժանիներով, հայրենական հին ու նոր երաժշտության լայն դուրդալանդման ջանքերով, Երեսնի Կամերային երգչախումբը ձեռք է բերել մնայուն լիներու իրավումը»:

(Երաժշտագետ՝ Արալու Մարյան):

Վերջերս հայսնի դարձավ, որ ՀՀ Մձակուպի եւ Երիտասարդության հարցերով նախարար, բանաստեղծ Հովիկ Հովեյանի հրամանագրով Երեսնի Կամերային երգչախմբին շնորհվել է ղեկավար կոլեկիվի կարգավիճակ: Մեծաղալու գնահատելի է արվեստագետ նախարարի՝ իր գործընկերոց ղեկավարած երգչախմբի վասակի նձակուպյան գնահատման ու արժեւակորումը: Մղասում եմ որն. նախարարի հետագա այլ լայներին, որոնք կարելավեն եւ կառողջացնեն մեր մձակուպի անդասանի օղախների ստեղծագործ զարգացումը: Իսկ Գարություն Թովհիկյանը լի է նորանոր ուձագրակ ստեղծագործական ծրագրերով եւ զաղափարներով, որոնց մարմնավորմանը սղասում եմ բոլրու:

ԼՆԱԱ ԱՐԵՎԵՍՏԱՆ, Արվեստագիտության դոկտոր, որո՞քեսիտանալ

Սր. Էջմիածնի «Գիր եւ դասգամ» ծրագիրը

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնին իրականացնում է «Գիր եւ դասգամ» ծրագիր՝ նվիրված Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակին:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի օրհնությամբ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնին 77 կրթության եւ գիտության նախարարության գործակցությամբ իրագործում է «Գիր եւ դասգամ» ծրագիրը՝ նվիրված Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյա հորելանին:

Ըստ ծրագրի, աղալի 20-ից մինչեւ-

մայիսի 6-ը ուկսավորաբար հայոց հոգու օրան Սուրբ Էջմիածնին են այցելում հաղախամայր Երեսնի եւ ՀՀ մարզերի համարկրթական դրողները 9-10-րդ դասարանների աԵակերներ, ում հնարավորություն է ընձեռնվում սեսնելու վեհարանի թանգարանում դալակող ուկեծուկ «Հայոց այրուպեղ» եւ «Շաղկալ սուր խաչը», դիտելու «Հայոց այրուպեղ» ու «Վարդանանս» գորելեները, ինչպես նաեւ լիներու Մայր աթոռի մյուս թանգարաններում:

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում արդեն հյուրընկալվել են Արարաի, Արագածոնսի, Արմավիրի, Կոսալի մարզերի դրողականները (յուրախանչյուր մարզից 80-ական աԵակերս), ինչպես նաեւ Երեսնի մի քանի դրողների շուրջ 200 աԵակերներ:

Դրողականների ուկսագնացության աղիթով, Ամենայն հայոց հայրաղեի օրհնությամբ Մայր աթոռը նաեւ լուպ է ընձայել «Գիր եւ դասգամ» խոոագրով գրուկ, որ բաժանվում է այցելու դասանիներին:

Զմյուռնիայի աղեսր բժիշկ Խաչերյանի աչներով

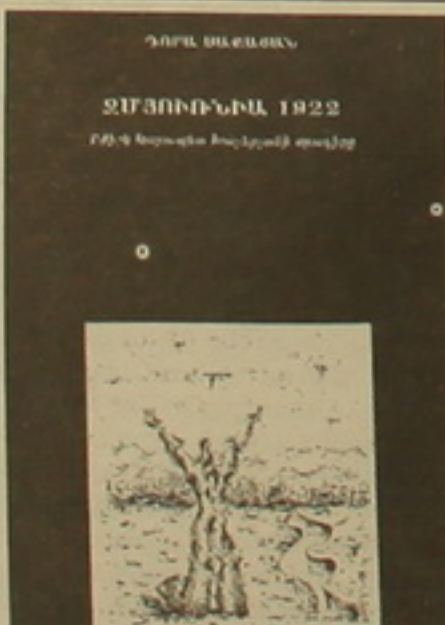
«Վարաղես Խաչերյանի օրագրությունը ընթերցողին ներկայանում է որդես դեղերն անմիջականորեն ու մոտիկից վերաղալած ու սեղունեսող գրի առած ականասեսի վկայություն: Այն ղեձ է իր արժանի սեղոզ զսնի հուպն-թուրական հակամարտության, ինչպես նաեւ Փոխ Ասիայում րիտսոնյա ազգությունների նկասմամբ հալածանիների ու բնագրման դասնության համաղալակեում», գրել է գեոմանացի գեղասղաձագետ Թեսա Հո՞քմանը՝ Դորա Սալայանի «Զմյուռնիա 1922. Բժիշկ Կարաղես Խաչերյանի օրագիրը» գրի ծավալում առաջարանում:

Աբխարիի 9 լեզուներով թարգմանված այս գիրը վերցրել լուպ է սեսել թուրերենով, իսկ օրերս՝ Հայոց գեղասղալությունը թանգարան-ինստիտուցիոն հրասարակել է արեւելահայերենով եւ ոուսերենով:

Դորա Սալայանի եւ Թեսա Հո՞քմանի ներկայությամբ Գրողների միության փոխ րսահում երկ սեղի ունեցավ «Զմյուռնիա 1922» գրի շնորհանդեսը, որտեղ գնահատանի

ջերմ խոսքեր ասացին Լեւոն Անանյանը, Խորեն Պալանը, Վերժինե Սվաղլյանը եւ ուրիներ: «Վերաղողների հիեոդությունների մեզ սա բացաղիկ գիր է, մի նոր մասում գեղասղալության մասին, նաեւ փուտ ու գերան գեղասղալությունը ձանաչելու հաջություն չունեցող Թուփայի աչը մեցնելու համար», ասաց Խորեն Պալանը: Վերժինե Սվաղլյանը նեցե, որ մինչեւ վերջին ժամանակներս գեղասղալության մասին դասնող ականասեսների ձայնը չէր հնչում, մինչդեռ դրանք չափազանց արժեւակոր վկայություններ են, եւ դրանցից մեկը դարձավ Բժիշկ Խաչերյանի օրագրությունը:

«Այս գրուկ ես մեծ հորս հայրենաղարձ արեցի, նրա հոգին այժմ Հայաստանում է, իր ժողովրդի հետ: 10 արուց ավելի աբխասել եմ նրա օրագրի վրա, անվերջ նորանոր մտեր են ծնվել իմ մեջ, նոր Երեսն եւ բացահայսվել», ասաց Դորա Սալայանը: Նա անչափ ոգեւասել էր Հայոց գեղասղալության 90-րդ արելիցը դալահանջասերի կեցվածով դիմա-

վորելու մեր ժողովրդի միասնական կամով: «Մեր լալու ու ողբալու ժամանակներն անցել են, եկել է առողջ մասնողությամբ եւ ազատ մտքով գորելու ժամանակը: Դալահանջասեր լիներ ամեն մի հայ մարդու դասերը ղեձ է լինի», հավելեց նա:

Թեսա Հո՞քմանը խոսացավ, որ Եաս Եուսով գիրը լուպը կեսնի գերմաներեն:

«Այրվող Տիգրիսը» նաեւ ֆրանսերեն

Փիթեր Բալայանի հայսնի «Այրվող Տիգրիսը» փասավակերագրական վեղը հրասարակել է նաեւ Փարիզի «Ֆերուս» հրասարակչասունը: Այս մասին է հաղորդում «Արմինյն միոր սիթեթեթթթ» Եաբաթաթերթը՝ հիեցնելով, որ գիրը հաս կազմով 7 անգամ հրասարակվել է Մ. Նահանգներում, նախան բարակ կազմով առավել զանգվածային թողարկումը: Իսկ անցյալ արի գրի անգլիական հրասարակությունը լայն արձագանի է արժանացել: «Ինդիպիներեն» թերթն անվանել է «հեղինակավոր», իսկ «Այրիե թայսն»՝ «հերումները ոչնչացնող խիտ էական գիր»:

«Միփանա հաջեր» կոնցերտը

Իսրայելի Հայ՞՞ա հաղախում բնակվող երգահան Նուբար Ալանյանն աղալի 24-ին ավարել է իր «Միփանա հաջեր» ստեղծագործությունը, որը նվիրում է Հայոց գեղասղալության 90-րդ արելիցին, «Մուալ լեոան 40 օրը» վեղի հեղինակ Ֆրանց Վերժելին եւ իր բնագաղթված ծնողների հիեասակին: Երե մասից բաղկացած նրա նոր կոնցերտը գրված է սիմֆոնիկ նվագախմբի համար:

«Ես վառեցի իմ մոնը», «Ազգին» ողալրված էլեկտրոնային նամակում գրել է Նուբար Ալանյանը: Ո. Պ.

ՈՐՈՒՅՆՈՒ ԴՊՂՈՍՅԱՆ

Ջրապատերի սեղադրման խնդիրը դեռ օրակարգում է

Տարգազրույց Երևանի «Ջրնուդ-կոյուդի» ՓԲԸ առևտրային սուորեն Սամվել Նազարյանի հետ

Տարգազրույց Երևանի «Ջրնուդ-կոյուդի» ՓԲԸ առևտրային սուորեն Սամվել Նազարյանի հետ

13 խմ, առաջին քաղաքացիական պատերազմից հետո և համապատասխանաբար, 21 խմ եւ 70 խմ: Սա անհարմարություն է ստեղծում ոչ միայն այդ բնակարանների սերերի, այլև մեզ՝ ջրնուդի աշխատողներին համար, որովհետև առաջին հերթին հենց այդ ստանդարտներն են, որ չեն վճարում վարձավճարը: Մեր իրավաբանական ծառայությունն արդեն մոտ 1500 հայր և ներկայացրել դատարաններ բնակիչների նկատմամբ: Նե՛սեմ այս կառավարությանը, որ ջրապատերու կառուցման մեծ չեն: Դրանք հիմնականում վերաբերում են ընթացիկ ստանդարտը: Իսկ ֆունդիթերն զբաղված են լինում:

Ահա թե ինչու ես նորից կցանկանայի դիմել այդպիսի

դադարված է միայն մեկ ջրապատ: Ջրնուդի սեուլները դժվարությունների են հանդիպում այս դեպքերը բացահայտելիս: Հաճախ սանիտար սանիտար չի լինում, իսկ «բռնեցնել» մի քանի քիմիկատներով է: Պատահում է, որ սեուլները զրոգացված չեն թողնում ռուս, բռնի մտնելու համար էլ ղեկավարները դատարանի անկողին:

Նման խնդիրներ են լինում նաև բազմաբնակարան բնակարաններում: Զարգացում կա բայց 4800 բազմաբնակարան բնակարան, որոնց մոտի մասը վրա մինչև այժմ ընդհանուր օգտագործման ջրապատ չի սեղադրվել սեխնիկական դժվարությունների դատարանով:

- Իսկ ի՞նչ է անում ջրնուդը այս ուղղությամբ:

- Առևտրային կորուստների նվազեցումը մեր կարևորագույն խնդիրներից է, դրան հասնելու ուղղությամբ է դարձնում նաև Ջրային սննդության ղեկավար կոմիտեի նախագահը: Այս գործում մեծ դեր է հասկացվում վերահսկողական ծառայության աշխատանքները: Վերջինս իր գոյության 8 ամիսների ընթացքում կազմել է առաջինի քաղաքացիական շուկա 1600 ակտ, հավաքել մոտ 110 մլն դրամի առաջինի ստանդարտը, որի գրեթե 25 տոկոսն արդեն փոխհատուցվել է, մնացածի վերաբերյալ գործեր են կազմվել եւ ներկայացվել դատարան:

Ջրի ստանդարտի հավաքման կատարվող գործերն ստանդարտով վերջերս սեղանադրված

կառավարիչները (մեծագույնը) բաժանվել են երկու խմբի: Առաջինը՝ հիմնական խումբը, ջրապատի ցուցմունքներն է գրանցում ու ստուգում՝ չկա արդյոք առաջինի քաղաքացիական շուկայի հավաքմանը, այսինքն, ստուգում է, որ մոտենում են շայնաբանակի եւ շայնաբանակի միջոցով ժամանակին կատարվեն: Այստեղով՝ ստանդարտներն են «ցուցմունք գրանցողին» «հավաքողին»:

Չնայած այս ամենին, ես կարծում եմ, որ «առևտրային կորուստների» նվազեցման հիմնական ուղին բնակիչների կողմից ջրամատակարարման կանոնների դադարեցումն է: Տեսե՛ք, ես ասացի, որ բազմաբնակարան բնակարանների բաժանորդի ջրի միջին ծախսը ամսական չի գերազանցում 8 խմ: Նույնիսկ ջրի նոր՝ բարձրացված սակագնով այն կազմում է ամսական 1000 դրամից ավել: Դա այն գումարը չէ, որ մեր ընտանիքները ի վիճակի չլինեն վճարել: Հարցնե՛ք ինքներս մեզ, որքանով է հարի նման դատարանում օրինախախտումների դիմել: Առավել եւս եթե ցանկանում ենք ունենալ ավելի բարձր ջրամատակարարում:

ՆԱՐԵՔՆԵՐԻ ԽԵՄԱՍԵՐԵՆ, «Նոյան սաղան» ԼԿԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ամենե՛կ»-ը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ հեռախոսային եւ ցինկադատ լարերի մատակարարման համար.

1. Հեռախոսային ՏՈՊ-600 կմ
2. Հեռախոսային Պ-274-800 կմ
3. Զինկադատ լար ՕՑ-1.5-10 ս
4. Զինկադատ լար ՕՑ-3-25 ս
5. Զինկադատ լար ՕՑ-4-20 ս
6. Զինկադատ լար ՕՑ-5-10 ս

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես սեղանակա, այնպես էլ արտասահմանյան կազմակերպությունները կամ նրանց ներկայացուցչությունները:

Մրցույթի անաչարակները կզմանախի մրցութային համաձայնագրով, որը որոշումներ կընդունի մայիսի 10-ին մինչև մեծամասնությամբ: Հաղթողին որոշելու կարգը (զմանախի չափանիշները) մանրամասն նկարագրված է կանոնակարգում՝ մրցույթի հավելում:

Առաջարկի հետ միասին մասնակիցները ղեկավար ներկայացնեն բանկի կողմից թողարկված երաշխիքային նամակը (մասնակցության համար): Մասնակցության երաշխիքի մանրամասնները նվազ են մրցույթի հավելումի համապատասխան կետում:

Առաջարկի հետ մասնակիցները ղեկավար ներկայացնեն նաև գործարանային սերտիֆիկատի տասնները:

Մրցույթի անցկացման ժամանակները եւ մրցութային լոգի մանրամասն նկարագրերը ցանկազգի կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով.

«Ամենե՛կ»-ը ՓԲԸ, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ՝ 28-70-66:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը 2005 թ.-ի մայիսի 27-ի ժամը 12:00-ն է:

Մրցույթի հայտերի բացման հասույթ միայն սեղանակա կունենա 2005 թ.-ի հունիսի 1-ի, ժամը 11:00-ին, իսկ մրցույթի հայտերն անփոփոխելու միայն 2005 թ.-ի հունիսի 10-ի, ժամը 15:00-ին:

Ամենե՛կ հասարակախոսության հետ կապերի ծառայություն

Հայտարարություն

ՀՀ կենտրոնական բանկը հանրառեքությունում արտադրության օգտագործման արտադրանքները գնահատելու եւ ստանդարտային միջոցները որոշելու նպատակով ղեկավարվում է իրականացնել վիճակագրական հարցում, որի նպատակով հայտարարում է մրցույթ ղեկավարման գործի աշխատակիցներ ներգրավելու համար:

Աշխատանքի բնույթը.

- Այլընտրանքներ ՀՀ ֆադախիցների սերտերում եւ հանրառեքության մարզերում
- Նախադատ ղեկավարված հարցաթերթիկների միջոցով սեղանակա բնակչության հարցման կազմակերպում
- Հարցաթերթիկների սվալների մուտքագրում համակարգում
- Հարցման սվալների ամփոփում
- ղեկավարման ստորաբաժանում 1-2 ամիս:
- Աշխատանքային օձկա ստորաբաժանում՝ բայց 8 ժամ:

Անհրաժեշտ ղեկավարները.

- բարձրագույն կրթություն (ցանկալի է սնտեսագիտական) կամ ԲՈՒՀ-երի ավարտական կուրսերի ուսանողներ
- Մակուեկոնոմիկայի եւ միկուեկոնոմիկայի հիմունքների ղեկավարում:
- EXCEL, WORD համակարգային ծրագրերի բավարար ղեկավարում:

Մրցույթին մասնակցել ցանկազգիցները մինչև մայիսի 4-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի անձնակազմի կառավարման բաժնի՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

- դիմում (ծեղ սրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ գեղանակա է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www.cba.am)
- ինֆուակենտագրություն (ռեզյումե)
- կարգերի հավաքման անձնակազմի ղեկավար (ծեղ սրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ գեղանակա է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www.cba.am)
- անձնագրի տասններ
- սոցիալական ֆարսի տասններ
- դիմումի եւ դիմումի միջոցով տասններ (ուսանողները՝ ստուգարային գրուկի տասններ)
- երկու գունակալ լուսանկար, 3x4 չափսի

Հեռախոսահամարներ՝ 58 36 31, 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին):
ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Lufthansa

Airline company is recruiting qualified employees for its operation to Yerevan starting from June.

- Reservation and Ticketing Agent
- Customer Service Agent at the Airport
- If your English is excellent, you have good communication skills and are service-minded please send your application (in English language only) by e-mail to:

oksana.baranova@DLH.de